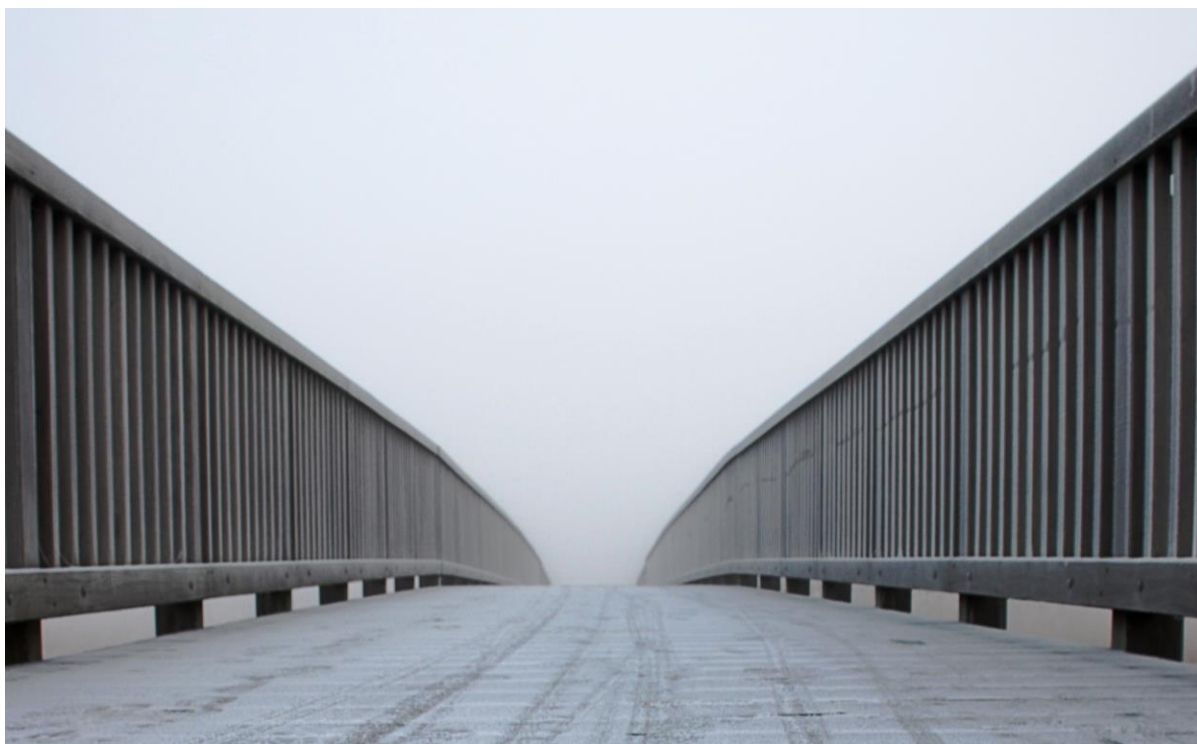

SKIVEKOMMUNE

MISTANKE OM VOLD MOD VOKSNE I NÆRE RELATIONER

/VEJLEDNING FOR SKIVE KOMMUNE/

INDHOLD

BAGGRUND	3
SKIVE KOMMUNES ANSVAR	4
HANDLEPLAN VED MISTANKE OM VOLD	4
SAMTALE MED BORGEREN	4
VED MISTANKE SKAL NÆRMESTE LEDER INFORMERES.....	5
SAMARBEJDE PÅ TVÆRS	5
SAMARBEJDE MED POLITIET	5
ER DER BØRN UNDER 18 ÅR I HJEMMET	6
DOKUMENTATION/ JOURNALISERING.....	6
HVIS BORGER ERKENDER AT VÆRE UDSAT FOR VOLD.....	6
MEDARBEJDERNES SIKKERHED	6
DEN SVÆRE SAMTALE.....	6
OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER	7
VOLDSSPIRALEN.....	7
AT SÅ ET FRØ.....	7
YDERLIGERE INFORMATION	7
BILAG 1 HANDLEPLAN VED MISTANKE OM VOLD.....	9
BILAG 2 TJEKLISTE TVÆRGÅENDE KOORDINATIONSGRUPPE	10
Borgeroplysninger.....	10
Emner til drøftelse:	10
Aftaler og fremadrettet:	10
Bilag 3: Generelle råd til samtalen med en person, der potentielt er udsat for partnervold ..	11

BAGGRUND

Skive Kommune ønsker en fælles, tværgående strategi for, hvordan medarbejdere skal handle ved mistanke om vold mod voksne i nære relationer. På den baggrund er der udarbejdet en fælles vejledning og handleplan ved mistanke om vold, som er gældende for alle medarbejdere med borgerkontakt - inden for handicap- og psykiatri, arbejdsmarkeds-, sundheds-, pleje- og familieområdet.

Handleplan og vejledning er gældende i de situationer, hvor medarbejderne får en mistanke om, at en borger er udsat for vold.

Handleplanen (Bilag 1) er en oversigt over, hvordan der skal handles i forskellige situationer, hvor der er mistanke om vold. Vejledningen uddyber handleplanens enkelte områder. Vejledning og handleplan er den overordnede tilgang i Skive Kommune, og der kan derfor opstå specifikke enkeltstående situationer, som ikke fremgår af vejledningen eller handleplanen. Ved tvivl er udgangspunktet altid at drøfte sagen med nærmeste leder, som afgør videre handling.

Handleplanen er altså retningsvisende for, hvordan medarbejdere skal handle, samt hvor og hvornår andre afdelinger eller eksterne parter skal inddrages, mens vejledningen understøtter handleplanen og uddyber Skive Kommunes fælles strategi ved mistanke om vold.

Formålet med en fælles strategi ved mistanke om vold er:

- at sikre, at medarbejdere og ledere ved, hvordan de skal handle, og ved, hvad deres ansvar og rolle er i sager, hvor der er mistanke om eller viden om vold
- at sikre, at der handles hurtigt og koordineret i sager med mistanke om vold

Strategien er udarbejdet på tværs af Pleje og Visitation, Sundheds-, Familie-, Arbejdsmarkeds- samt Socialafdelingen.

Fælles for afdelingerne er den løbende borgerkontakt, mens afdelingerne har forskellige medarbejdergrupper og er i kontakt med meget forskellige borgergrupper – ud fra forskellige formål. Handleplan og vejledning ved mistanke om vold skal derfor implementeres, så der tages hensyn til de lokale og særlige forhold, der gør sig gældende på tværs af Skive Kommune. Derfor er det de enkelte afdelingslederes ansvar at implementere strategien i driften – herunder at tage stilling til, om der er behov for yderligere understøttende værktøjer eller særlige initiativer i forhold til medarbejdergruppen.

SKIVE KOMMUNES ANSVAR

Medarbejdere og ledere i Skive Kommune har ansvar for at handle i overensstemmelse med den godkendte handleplan og vejledning. Det betyder, at der bliver handlet i forhold til de mistanker, der måtte være.

Som kommune er det vigtigt at finde den rette balance i de oplysninger og observationer, medarbejdere bliver bekendt med i mødet med borgere. Hvordan skal medarbejdere agere, hvis en borger svarer afvigende eller afvisende på medarbejderens mistanke, eller trækker en udtalelse tilbage, og hvornår skal medarbejdere forfølge en konkret udtalelse eller mistanke?

Balancen skal findes i respekt for, at der er tale om mennesker, der har ret til at træffe selvstændige valg i deres liv. Det har betydning for de handlemuligheder en medarbejder har, når borgerens selvbestemmelsesret skal respekteres. Dog har Skive Kommune en generel vejledningsforpligtelse efter forvaltningslovens § 7, der skal overholdes. Derudover har kommunen efter bl.a. serviceloven en omsorgspligt overfor borgere, der ikke er i stand til at tage vare på egne interesser jf. servicelovens § 82¹.

I forlængelse heraf har kommunen en forpligtelse til at sikre at relevante medarbejdere og ledere har den fornødne viden om vold – herunder handlemuligheder og opmærksomhedspunkter.

HANDLEPLAN VED MISTANKE OM VOLD

Hvis en medarbejder ved Skive Kommune får mistanke om – eller bliver vidende om – at en borger er udsat for vold, er medarbejder forpligtet til at agere efter Skive Kommunes handleplan ved mistanke om vold – herunder at dokumentere observationer, samtaler og handlinger, der foretages i fagsystemet. Journalpligten er afgørende for videndeling internt og for det samlede overblik over en sag.

Det er afgørende, at medarbejder reagerer og handler på mistanken. Det betyder, at vedkommende enten skal starte en samtale med borger om vold. I den samtale er der flere handlemuligheder, som medarbejderen kan tage udgangspunkt i. Det kan eksempelvis være ved at spørge nysgerrigt ind til, hvad der sker eller finde en lille artikel/ folder, der kan bruges i samtale som fælles tredje.

Hvis medarbejder har en relation til borger, hvor det ikke vil være naturligt at indlede en samtale eller i tilfælde, hvor medarbejder følger sig utryk ved at indlede en samtale om vold, skal medarbejder informere nærmeste leder, der afgør videre handling.

SAMTALE MED BORGEREN

Hvis en medarbejder får mistanke om, eller bliver vidende om, at en borger bliver udsat for vold, skal medarbejder indlede en samtale med borger ved i en anerkendende og professionel, nysgerrig tone at spørge ind til, om vedkommende er udsat for vold. Hvis borger bekræfter at være udsat for vold, skal medarbejder fortsætte samtalen og undersøge, hvorvidt borger ønsker hjælp og har et akut behov for hjælp i forhold til at komme ud af den voldelige relation. Hvis borger siger ja til dette, henvises til politi, læge og krisecenter. Hvis borger ønsker det, kan medarbejder understøtte borger i at søge den hjælp, der er brug for – fx hjælpe med at ringe til nærmeste krisecenter. Medarbejder kan evt. rådføre sig ved "Lev uden Vold" eller "Sig det til nogen".

Hvis borger erkender at være i en voldelig relation, men ikke er parat til at søge hjælp, rådgives borgeren om muligheden for specialiserede indsatser og for at kontakte en anonym rådgivningstjeneste - for eksempel "sig det til nogen" på Holstebro Krisecenter. Derudover skal medarbejder drøfte sagen med nærmeste leder, som afgør videre handling.

¹ § 82. Kommunalbestyrelsen skal yde hjælp efter serviceloven i overensstemmelse med formålet, jf. § 81, til personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne, der ikke kan tage vare på deres egne interesser, uanset om der foreligger samtykke fra den enkelte. Hjælpen kan dog ikke ydes ved brug af fysisk tvang.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal påse, om der er pårørende eller andre, der kan inddrages i varetagelsen af interesserne for en person med betydelig nedsat psykisk funktionsevne. Kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på, om der er behov for at bede Familieretshuset om at beskikke en værge efter værgemålsloven.

Hvis borger afviser at være i en voldelig relation, men medarbejder fortsat har en mistanke om det, kan borger informeres i forhold til, hvor vedkommende kan få mere information om vold i nære relationer. Medarbejder går videre i forhold til handleplanen og aftaler sammen med den nærmeste leder, hvordan medarbejder forholder sig til mistanken i det videre forløb med borger, og hvordan og i hvilket omfang emnet tages op med borger på et senere tidspunkt.

I tilfælde, hvor det i relationen til borger ikke er naturligt at starte en samtale om vold, skal medarbejder informere nærmeste leder, der afgør videre handling, og beslutter, hvordan der kan foretages en samtale med borger om vold. Det samme gør sig gældende i tilfælde, hvor medarbejder ikke føler sig tryk ved at starte en samtale.

VED MISTANKE SKAL NÆRMESTE LEDER INFORMERES

Hvis en medarbejder, efter en samtale med borger, stadig har mistanke om, at borger er udsat for vold, skal den nærmeste leder altid informeres om mistanken og om samtalen med borger. Lederen er en vigtig sparringspartner i forhold til det videre arbejde med borger, og det er lederens ansvar, at der bliver handlet korrekt i forhold til den konkrete sag. Det er også lederens ansvar at vurdere, om der skal handles akut i forhold til fx en henvendelse til politiet.

Lederen har endvidere ansvaret for at sikre, at der sker koordinering og samarbejde på tværs med andre relevante afdelinger og sektioner – herunder at indsatser bliver iværksat.

SAMARBEJDE PÅ TVÆRS

Samarbejde og vidensdeling på tværs af afdelinger og forvaltninger er et vigtigt element i Skive Kommunes fælles handleplan ved mistanke om vold. Der er derfor sammensat en tværgående koordineringsgruppe på lederniveau. Den består af sektionslederne for Familieafdelingen, Special- og Psykiatrirådgivningen, Visitation og Hjælpemidler samt Job & Uddannelse.

Formålet med gruppen er at sikre hurtig, tværgående koordinering i tilfælde, hvor borger har en sag i flere afdelinger, eller hvor der skal iværksættes indsatser på tværs af afdelinger. Gruppens overordnede ansvar er, at der i tilfælde med en reel viden/ begrundet mistanke om, at borgere udsættes for vold, indledes en tværfaglig koordinering inden for 2 hverdage. Ansvarlig leder er leder for den afdeling, hvor mistanken er opstået. Der er udarbejdet en tjekliste, som koordinationsgruppen kan bruge på deres møder, så det blandt andet er tydeligt, hvad der aftales, hvem der har ansvaret for at handle på elementerne, hvornår der skal følges op på sagen, hvem der fortsat er relevant at inddrage og hvornår sagen skal afsluttes. Tjeklisten er vedhæftet som bilag.

Det er ved samarbejde på tværs af afdelinger vigtigt, at der foreligger et samtykke fra borger på, at andre afdelinger må inddrages. Det vil dog altid være en vurdering, der skal holdes op i mod, om der en stærkt begrundet mistanke om vold samtidig med, at der foreligger holdepunkter for at antage, at borger er i en situation, som gør, at vedkommende ikke selv er i stand til at reagere, hvis borger ønsker det.

SAMARBEJDE MED POLITIET

Det er vigtigt, at voldssager bliver overdraget til politiet. Kommunen kan hjælpe/understøtte borger i at anmelde en voldssag.

Der skal være opmærksomhed på, at den konkrete borger inden en evt. politianmeldelse fra kommunens side, som udgangspunkt bør inddrages/orienteres om anmeldelsen, inden afdelingen vælger at anmelde en mistanke/ viden om vold. Der kan dog være tilfælde, hvor leder ud fra en individuel vurdering, vælger at anmelde mistanke eller viden om vold, uden på forhånd at inddrage borger. Det kan eksempelvis være tilfælde med særligt svage/udsatte borgere.

Grunden til, at borger som udgangspunkt skal inddrages i en anmeldelse, er, at en anmeldelse vil ske på vegne af borger – også selv om det sker for at hjælpe borger, samt for at få stoppet den, der udøver volden.

Har en medarbejder mistanke om vold, kan politiet kontaktes for råd og vejledning. Dette kan ske til Midt- og Vestjyllands politi
Forebyggelse, Nærhed og Tryghed (FTN), Traumeinformeret praksis

Stationsvej 74, 7500 Holstebro
Tlf: 2137 8387, email: mvjyl-traume@politi.dk,
eller direkte til:
Konsulent Jeanette Kolding, mobilnr. 51702564, email: jni032@politi.dk

ER DER BØRN UNDER 18 ÅR I HJEMMET

Hvis der er børn under 18 år i hjemmet, har medarbejder en særlig underretningspligt jf. lov om social service §153 stk.1, og der skal altid rettes henvendelse til Familieafdelingen, der kan rådgive i forhold til, om der skal laves en underretning. Det gælder uanset, om borger erkender eller afviser, at der er vold i hjemmet.

DOKUMENTATION/ JOURNALISERING

Det er afgørende, at medarbejderne journaliserer observationer og samtaler i fagsystemet. Når en medarbejder har mistanke om, at en borger er udsat for vold, skal der derfor laves et notat i fagsystemet. Notatet skal kort beskrive, hvad der har givet anledning til mistanken, hvordan samtalen med borger om emnet er forløbet, og hvordan der er handlet i sagen. Det er yderst vigtigt at kunne finde tilbage til disse mistanker og kunne dokumentere, hvordan der er handlet, hvis en sag udvikler sig, eller der kommer en henvendelse fra en anden afdeling, der også har en mistanke om, at en konkret borger er udsat for vold. Dokumentation sikrer videndelen og samlet overblik over en sag.

I de situationer, hvor koordinationsgruppen i fællesskab beslutter, at der er brug for handling som følge af mistanken om vold, oprettes en sag i det fælles dokumentsystem, hvor referater fra møder i koordinationsgruppen og notater vedr. handlinger direkte afledt af gruppens beslutninger kan samles. Af hensyn til tavshedspligten, er det vigtigt, at adgangen til denne sag er så begrænset som muligt, og at der i sagen kun dokumenteres oplysninger, der er umiddelbart relevante for mistanken om vold.

HVIS BORGER ERKENDER AT VÆRE UDSAT FOR VOLD

Hvis en borger erkender at være udsat for vold, men ikke ønsker hjælp til at handle i forhold til sin situation, vejledes borger i forhold til, hvor der kan søges hjælp og yderligere rådgivning.

Hvis borger har en sag i flere afdelinger, kan nærmeste leder informere relevante afdelinger via koordinationsgruppen, og der tages stilling til, om der er behov for koordinering yderligere indsats på tværs.

Hvis borger ønsker hjælp, henvises borger til læge, politi, krisecenter eller anden rådgivning. Medarbejder informerer derudover nærmeste leder, der orienterer andre afdelinger, som borger måtte være i kontakt med.

Det er ved samarbejde på tværs af afdelinger vigtigt, at der foreligger et samtykke fra borger på, at andre afdelinger må inddrages. Det vil dog altid være en vurdering, der skal holdes op i mod, om der en stærkt begrundet mistanke om vold samtidig med, at der foreligger holdepunkter for at antage, at borger er i en situation, som gør, at vedkommende ikke selv er i stand til at reagere, hvis borger ønsker det.

MEDARBEJDERNES SIKKERHED

Hvis medarbejderne oplever, at deres egen sikkerhed kan blive truet, hvis de begynder en samtale om vold med en borger, tages emnet ikke op. I stedet tages der efterfølgende kontakt til nærmeste leder i forhold til at drøfte det videre forløb. Medarbejderne skal altid trække sig, hvis deres sikkerhed er truet.

DEN SVÆRE SAMTALE

Vold kan være et svært emne at tale om, da det er et område, der stadig er tabubelagt. Det kan være ydmygende at skulle fortælle, at ens nærmeste ikke behandler en på en ordentlig og respektfuld måde. Det er derfor heller ikke alle voldsudsatte, der svarer ærligt på spørgsmål om vold. Det kan være forbundet med frygt for, hvad det kan få af konsekvenser, særligt hvis der er børn i hjemmet. Det kan også opleves som illoyalt at fortælle noget negativt om en person, der står én nær.

At spørge til vold kan medvirke til, at borger bliver mere opmærksom på, at voldsudøverens handlinger er forkerte, og det kan være starten på en erkendelsesproces. Det er imidlertid vigtigt, at man taler med borger om emnet på en måde, der kan hjælpe borger til at fortælle om sine oplevelser. Undgå fx at bruge ord, som kan virke stigmatiserende – fx "vold" og "overgreb". For det er ikke sikkert, at borger umiddelbart opfatter eller har erkendt handlingerne som vold.

OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER

I mødet med borger, skal medarbejder være særlig opmærksom på nedenstående tegn, som kan være tegn på, at borger bliver udsat for vold:

- Hyppigt sygefravær eller vanskeligheder ved at fastholde aktivering eller arbejde
- Psykosomatiske klager
- Aflysninger og glemsomhed over for aftaler.

VOLDSSPIRALEN

I familier med vold tager skaderne til i omfang hele tiden. Ofte eskalerer volden i det, der kaldes voldsspiralen.

Volden starter gerne med psykisk vold - ikke tilfældig, men velovervejet og systematisk. Den efterlader voldsramte svag, usikker og uden selvværd.

Voldsudøver sigter efter at få fuld kontrol over voldsramte. Oftest er forholdet fredeligt i begyndelsen, men udvikles efterhånden til at blive mere voldeligt.

Figur 1: Voldsspiral af Chris Poole

AT SÅ ET FRØ

Det er som sagt ikke alle voldsudsatte, der har erkendt, at det, de oplever, rent faktisk er vold. Eller det kan være, at den voldsudsatte ikke ønsker eller ikke er klar til at handle på sin situation. Det er derfor vigtigt, at medarbejderen møder borgeren, hvor borgeren er, og arbejder derudfra.

Selv om borger benægter eller ikke ønsker at handle i forhold til sin situation, kan det første spørgsmål i den første samtale så et frø hos borgeren og starte en erkendelsesproces hos borger. Borger kan derfor være mere klar og åben, hvis spørgsmålet tages op i en senere sammenhæng. Det er vigtigt, at medarbejder accepterer borgers indstilling samtidig med, at det er vigtigt, at medarbejder drøfter sagen med nærmeste leder, og det vurderes, om der skal handles videre.

YDERLIGERE INFORMATION

Hvis du har brug for mere viden om vold og handlemuligheder, eller har du som fagperson brug for rådgivning i en konkret sag, er det muligt at søge mere information her:

- [Lev Uden Vold](#): tilbyder viden om vold i nære relationer og juridisk rådgivning

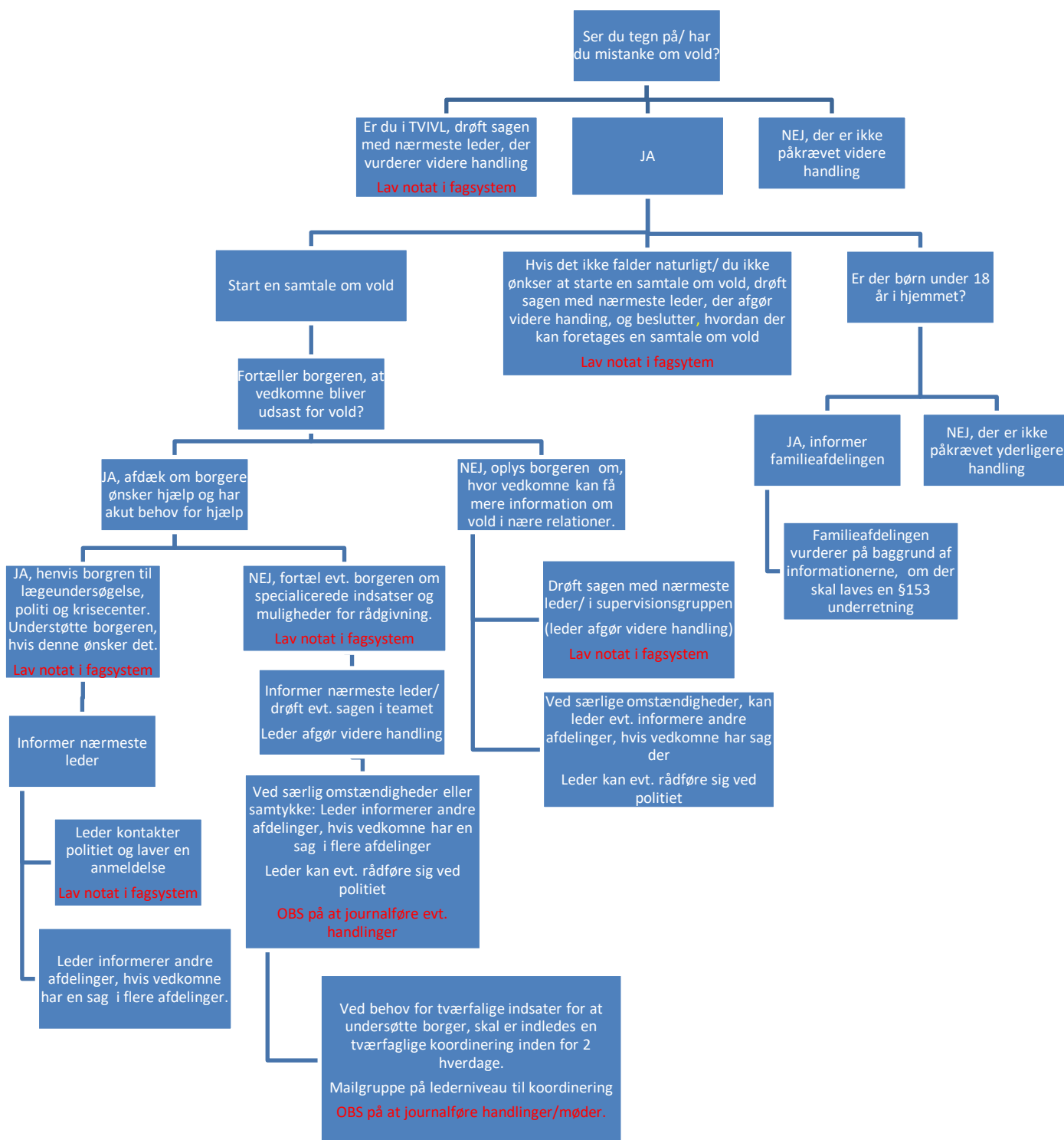
- Hotline døgnet rundt for voldsudsatte – tlf.: 1888
- Sig det til nogen tilbyder ambulant rådgivningsforløb tlf.: 22 78 45 68
- Socialstyrelsen: tilbyder viden om vold i nære relationer for fagfolk på [deres hjemmeside](#)
- [Den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation](#) (VISO) tilbyder rådgivning til fagfolk
- [Læs mere om og definitionen på vold \(psykisk og fysisk\)](#)

BILAG 1 HANDLEPLAN VED MISTANKE OM VOLD

Handleplanen er gældende for alle medarbejdere med borgerkontakt - det gælder handicap- og psykiatri arbejdsmarkeds-, sundheds-, pleje- og familieområdet. Handleplanen omfatter **mistanke om vold**.

HANDLING VED GENTAGEN VOLD

I tilfælde med kendskab til gentagne tilfælde af vold skal der være en løbende dialog mellem medarbejder, nærmeste leder og relevante parter.

BILAG 2 TJEKLISTE TVÆRGÅENDE KOORDINATIONSGRUPPE

Borgeroplysninger

Navn:

Cpr:

Adresse:

Telefon:

Relevante deltagere i gruppen:

Ansvarlig leder fra gruppen:

Ansvarlig for referat og praktisk koordination:

Emner til drøftelse:

- Karakter af mistanke
- Hvem er relevante for sagen
- Inddragelse af Politi
- Hvad er der behov for at handle på

Aftaler og fremadrettet:

- Hvad har vi aftalt at gøre
- Hvem skal gøre det
- Hvornår følger vi op
- Hvem indkalder til opfølgning
- Kan sagen afsluttes

Bilag 3: Generelle råd til samtalen med en person, der potentielt er udsat for partnervold

Følgende råd er hentet fra "Lev uden vold"

1. 1. Tal med borgeren uden at partneren er til stede
2. 2. Start med indledende og generelle spørgsmål til borgerens trivsel
3. 3. Efterspørg borgerens accept til at stille mere nærgående spørgsmål
4. 4. Stil herefter mere direkte spørgsmål til konkrete voldshandlinger og undgå ordet "vold"
5. 5. Lad samtalen foregå på borgerens præmisser
6. 6. Vis forståelse for borgerens situation og eventuelle ambivalente følelser omkring partneren
7. 7. Anerkend alvoren i det, du får fortalt
8. 8. Afklar om partneren er motiveret til at modtage hjælp